

Aprendre a aprendre: quins programes funcionen?

Síntesi d'evidències i aportacions
Març 2021

**Què funciona
en educació?**

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
BOFILL

ivàlua Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Què s'entén per competències autoregulatives?

Les **competències d'autoregulació** de l'aprenentatge equivalen al concepte «aprendre a aprendre». És la capacitat de l'alumne de **fixar-se objectius d'aprenentatge, planificar les tasques, i regular la seva motivació i comportament** per assolir els objectius fixats.

Mitjançant l'autoregulació, l'estudiant construeix un sistema personal d'aprenentatge i esdevé un aprenent autònom. L'autoregulació va de la mà de la **metacognició**, que és la reflexió i comprensió que fa l'alumne sobre el seu procés d'aprenentatge.

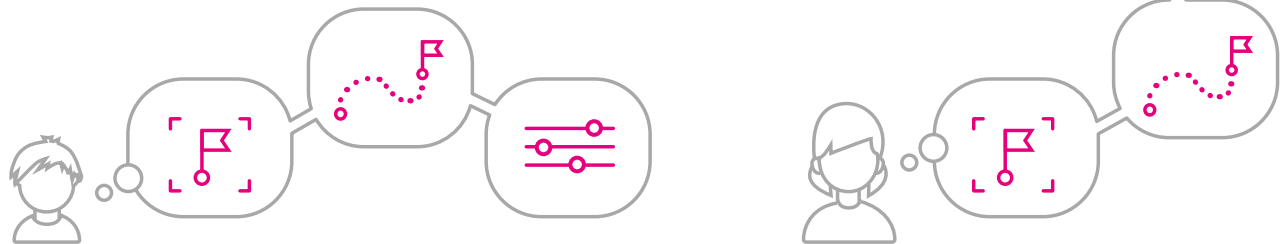
Els **programes de foment i promoció d'aquestes estratègies** es poden dur a terme de forma integrada dins els àmbits de les competències del currículum, o bé com a **programes transversals** a les diferents àrees. Poden incloure, per exemple, **activitats d'autoinstrucció, autocontrol o autoavaluació de l'aprenentatge, o el treball d'un projecte on l'alumnat gestioni el seu propi aprenentatge.**

Són efectius els programes de foment de l'autoregulació?

Sí, els programes adreçats a fomentar l'autoregulació beneficien l'aprenentatge de manera equivalent a un guany d'uns vuit mesos de progrés acadèmic.

➤ Aquest progrés tant remarcable indica que els programes d'autoregulació de l'aprenentatge són una de les intervencions educatives amb un major impacte documentat.

- L'impacte és positiu en totes les àrees analitzades: comprensió lectora, escriptura i matemàtiques.
- Funcionen tant a primària com a secundària.
- Són efectius per a tots els perfils d'alumnat, també aquell amb perfil acadèmic baix o amb dificultats d'aprenentatge.

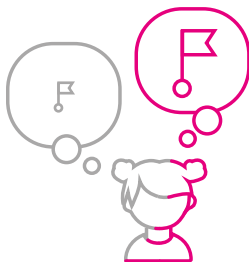
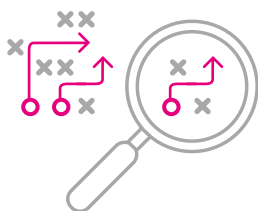
Aquest document sintetitza els resultats de la segona part de l'informe Què funciona en educació? #5, de novembre de 2016, que inclou la revisió de sis metanàlisis que cobreixen prop de 300 programes d'autoregulació de l'aprenentatge i una revisió de revisions que cobreix 14 metanàlisis i 668 estudis. També inclou les principals idees sorgides en els actes celebrats per presentar-lo en públic.

Com són els programes d'autoregulació més efectius?

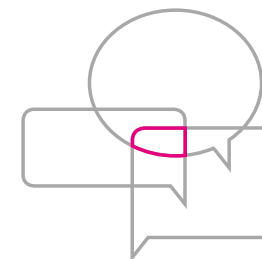
Els programes d'autoregulació més efectius reuneixen 4 característiques clau:

1 Combinen diverses estratègies d'autoregulació:

- **Cognitives:** dirigides a l'aprenentatge, permeten memoritzar, jerarquitzar, relacionar coneixements i aplicar-los per la resolució de problemes.
- **Metacognitives:** destinades a reflexionar i comprendre com s'aprèn i a ser capaços de desenvolupar estratègies per aprendre.
- **Motivacionals:** dirigides a donar valor al que s'aprèn, influint en les creences i actituds sobre el procés educatiu.

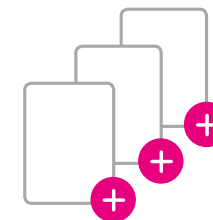
2 Es desenvolupen en contextos de treball cooperatiu en petits grups on els estudiants poden ajudar-se mútuament i explicitar el seu raonament a través de la discussió amb altres alumnes o docents. Això esdevé particularment necessari per fer una avaluació formativa i formadora.

3 Es basen en la flexibilitat i la personalització, combinant diverses estratègies didàctiques per respondre a la varietat d'estils d'aprenentatge de l'alumnat.

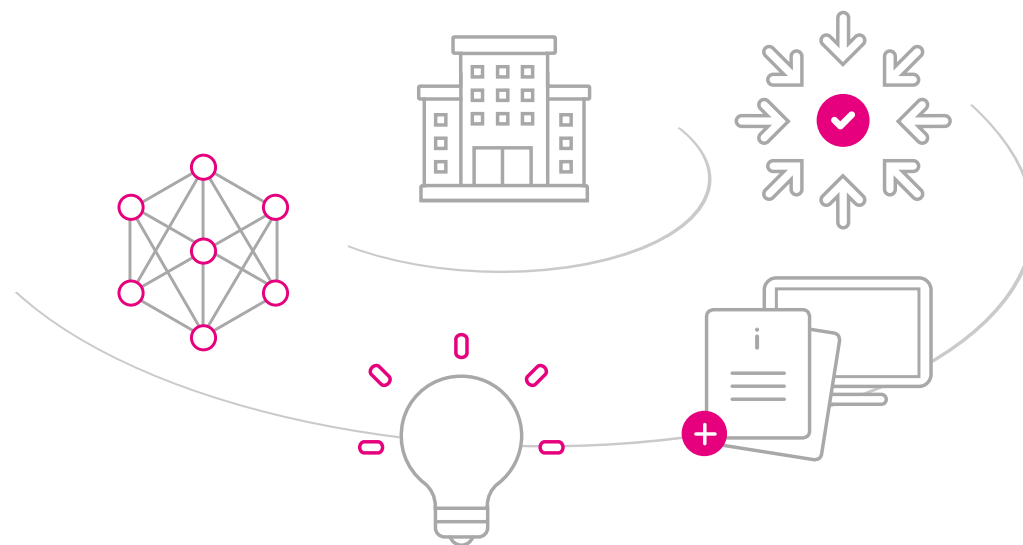
4 Són transversals a tot el currículum, és a dir, totes les matèries participen de l'objectiu de millorar la competència d'autoregulació de l'aprenentatge.

Com haurien de ser els programes d'autoregulació i metacognició a Catalunya?

✓ Al centre educatiu

- Aprofundir la coordinació entre els diferents àmbits del currículum i crear **propostes pedagògiques transversals** amb la implicació del conjunt de l'equip docent.
- Ser perseverant i obert amb els programes, mantenint una actitud d'**experimentació i innovació** per ajustar-los a uns alumnes i circumstàncies canviants.
- Des de direcció, facilitar als docents la formació, **acompanyament** i suport mutu necessaris per introduir estratègies d'autoregulació en els processos d'aprenentatge.
- Preveure un **sistema d'avaluació** abans de la posada en marxa d'un programa de foment de l'autoregulació, que contempli la recollida de diferents fonts i tipus d'evidències.

Vols saber-ne més?

Et proposem que:

- ▶ Miris el **vídeo** (21 min) en què el Gerard Ferrer-Esteban i altres investigadors ens expliquen com les evidències ens poden ajudar a treballar des de l'escola les competències d'autoregulació d'infants i joves.
- ▶ Miris aquest altre vídeo per saber **com es poden avaluar les competències metacognitives** i descobrir experiències de centres educatius que ho han portat a terme (12 min).

Facis un cop d'ull a l'**informe complet** d'anàlisi de les evidències (15 pàg.).

O que llegeixis **aquest article breu** en què el seu autor reflexiona sobre com aquestes competències es poden treballar també en contextos d'aprenentatge híbrid.

FUNDACIO JAUME BOFILL
ivàlua Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Què funciona en educació?
Evidències per a la millora educativa

5
novembre de 2016

Com treballar l'autoregulació i la metacognició a l'aula: què funciona i en quines condicions?

Gerard Ferrer-Esteban

 Aprendre a aprendre: com treballar l'autonomia en les condicions d'escolarització actuals i futures?

13/07/2020

Ja fa massa temps que l'educació es basa en idees preconcebudes i que els canvis que es proposen no tenen en compte allò que ja s'ha fet i que se sap que funciona (o que no funciona). La cultura de l'avaluació, malauradament, no està consolidada al nostre país.

Per aportar el coneixement procedent de l'evidència científica que existeix sobre educació i aterrar-lo al context català, va néixer el projecte **Què funciona en educació?**

Primera edició: març de 2021
© Fundació Jaume Bofill, Ivàlua, 2021
Text: d-CAS
Edició: Fundació Bofill
Disseny i maquetació: Mercè Montané

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència **Creative Commons**, llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat, inclosa la comercial. Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

**Què funciona
en educació?**

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
BOFILL

ivàlua Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques